

Vastaus Tanja Vahvelaisen ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen vuoroasumisen saamiseksi oppilaaksioton ja koulukyydin perusteeksi

VD/11148/00.02.00.03/2017

EL-H/IK/ETN/OK/NJ/AV

Tanja Vahvelainen sekä 38 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vuoroasuminen oppilaaksioton ja koulukyydin perusteeksi

Vantaa haluaa profiloitua lapsiystävällisenä ja perheystävällisenä kuntana sekä haluaa satsata ennaltaehkäisevään lastensuojeluun- ja perhetyöhön. Kaupunki tukee lapsiperheiden hyvinvointia lukuisin tavoin, varsinkin ydinperhe- ja yksinhuoltotilanteissa. Vuosittain Suomessa noin 30 000 - 40 000 lasta kokevat vanhempiensa eron. Vantaalla asia koskettaa myös laajalti. Vanhemmat solmivat tai oikeus päättää lähes aina yhteishuollon lapsille. Se tarkoittaa lapselle pääsääntöisesti kahta erillistä kotia.

Vuoroasuminen, eli vanhempien tosiasiallinen hoitovastuun jakautuminen on käytännön tasolla valtavirtaistumassa Ruotsin tapaan päämalliksi. Hyvät kokemukset, laaja tutkimustieto, Euroopan neuvoston suositus (2079/2015) sekä parhaillaan uudistettavan lastenhuoltolaki yhdessä johtavat tähän. THL:n kouluterveyskyselyn (2013) mukaan pääkaupunkiseudulla joka neljäs peruskoululainen ja ammattiin opiskeleva sekä joka viides lukiolainen asuu kahdessa kodissa.

Kehitys on nopeaa.

Vuoroasumisratkaisu on yhä useampien vantaalaisten lasten ja lapsiperheiden arkea. Kaupungin lapsiin ja perheisiin kohdistuvat tuki ja palvelut eivät kuitenkaan merkittävää muutosta huomioi. Yhdenvertaisuus, saati lapsen ja perheiden hyvinvointia laajasti edistävät toimet asiassa puuttuvat.

Edellä mainituin perustein sekä liiteosuuden perusteluihin vedoten, me allekirjoittaneet kunnanvaltuutetut esitämme, että Vantaa tukee eroperheiden esikoulu- ja peruskouluikäisten kasvua ja kehitystä sekä oikeutta kummankin vanhemman kasvatukseen ja hoivaan tapauksissa, joissa perhe on sopinut yhteishuoltosopimuksessa lapsen asumiseen vuoroviikoin jommankumman vanhemman luona, seuraavasti:

- a. Kahdessa kodissa asuminen hyväksytään Vantaalla viralliseksi oppilaaksioton perusteeksi, ja
- b. Koulukyydit järjestetään veloituksetta lapsen molemmista yhteishuoltosopimukseen pohjautuvasta kodeista silloin, kun lapsen oikeus koulukyytiin täyttyy koulumatkan pituuden tai muusta erityisestä syystä

Kaupunginvaltuusto 11.12.2017 § 18

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sivistystoimen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Lapsenhuoltolaki (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta) määrittelee lapsen asumisen. Lain lähtökohtana on, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona oleskelu- ja tapaamisjärjestelyjen laajuudesta riippumatta.

Lapsenhuoltolakiin ehdotetaan säännöksiä, jotka mahdollistavat yhtenä laissa tarkoitettuna lapsen asumisjärjestelynä sen, että lapsi asuu vuorotellen molempien vanhempiensa luona. Tieto vuoroasumisesta merkittäisiin väestötietojärjestelmään huollon sisältöä koskevana tietona. Tällä tavoin tehtäisiin näkyväksi järjestely, jossa lapsi asuu tosiasiaassa vuorotellen molempien vanhempiensa luona yhtä paljon tai lähes yhtä paljon.

Henkilön virallinen asuinpaikka määräytyy kotikuntalain perusteella ja päätöksen siitä tekee maistraatti. Kotikuntalain perusajatuksena on kirjata väestötietojärjestelmään tieto siitä, missä henkilö tosiasiallisesti asuu. Henkilöllä voi olla vain yksi virallinen asuinpaikka, vaikka hänellä olisi käytössään useampia asuntoja. Tämä sääntely koskisi myös vuoroasumistilanteita eli vuoroasumisessakin lapsella voisi olla vain yksi virallinen asuinpaikka.

Etuudet ja palvelut määräytyisivät edelleen lapsen virallisen asuinpaikan perusteella, joten ehdotetut vuoroasumista koskevat säännökset eivät vaikuttaisi välittömästi lapsen ja perheen saamien palveluiden ja etuuksien määräytymiseen, kuten asumistukeen ja koulukuljetuksiin.

Lapsenhuoltolain uudistuksen taustalla on hallitusohjelman kirjaus siitä, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeva lainsäädäntö uudistetaan. Uudistustyö on kesken ja tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle kesällä 2018.

Vuoroasuminen ja oppilaaksiottoperusteet

Perusopetuslain mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaiikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle laissa tarkoitettua opetusta saavalle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään.

Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan opetuslautakunta päättää perusopetuksen oppilaiden oppilaaksioton perusteista. Vantaalla oppilaaksiottoperusteiden kodin määrittelyn lähtökohtana on oppilaan väestötietojärjestelmään merkitty kotiosoite. Lapsen asuessa vuorotellen huoltajiensa luona huoltajat voivat sopia kumman huoltajan osoite merkitään lapsen kotiosoitteeksi. Tällä tavoin huoltajilla on mahdollisuus valita, kumman osoitteen mukaan lapsen esiopetuspaikka ja lähikoulu määritellään. Mikäli huoltajat eivät halua lastaan lähikouluun, he voivat hakea ns. toissijaisella hakemuksella haluamaansa kouluun.

Vuoroasumisen huomioiminen oppilaaksiottoperusteissa edellyttäisi opetuslautakunnan hyväksymien perusteiden muuttamista. Opetuksen järjestäminen ja siihen liittyvät oppilaaksiottoperusteet perustuvat keskeisesti siihen, että oppilasmääriä pystytään ennustamaan ja ohjailemaan opetuksen järjestämisen ja tilojen käytön kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli vuoroasumistilanteissa perheillä olisi tapauskohtaisesti mahdollisuus valita opetuksen järjestämispaiikka, järjestelmän ennakoitavuus

heikentyisi ja tilojen optimaalinen käyttö vaikeutuisi. Lisäksi valintoikeuden antaminen voisi olla ongelmallista oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Vuoroasuminen ja koulukuljetusperusteet

Perusopetuslain mukaan jos perusopetuksen oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai päiväkodista esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päiväkodista esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päiväkotiin. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan opetuslautakunta päättää perusopetuksen ja esiopetuksen oppilaiden koulukuljetusten ja koulumatka-avustusten perusteista. Opetuslautakunnan hyväksymissä koulukuljetusperusteissa koulumatkalla tarkoitetaan lyhintä yleistä jalankulkijoiden käytössä olevaa reittiä, joka mitataan oppilaan kodin portilta koulukiinteistön sisään tulokohtaan. Mitattaessa kodin ja koulun välistä koulumatkaa kotiosoite määräytyy oppilaan väestötietojärjestelmään merkityn Vantaalla sijaitsevan kotisoitteen mukaisesti.

Vantaalla koulukuljetusten kustannukset vuonna 2017 olivat n. kaksi miljoonaa euroa. Hieman yli 200 000 € käytettiin peruskoululaisten matkalippuihin. Taksikuljetusten kustannukset olivat n. 1,8 milj. €.

Vuoroasumisen huomioiminen koulukuljetusperusteissa edellyttäisi opetuslautakunnan hyväksymien perusteiden muuttamista. Vuoroasumisen huomioiminen lisäisi kustannuksia myönnettäessä matkalippuja niille oppilaille, joiden toinen asuinpaikka olisi yli 5 km lähikoulusta. Lisäksi kyseeseen tulisi esim. taksikuljetusten myöntäminen niille, joiden matka-aika julkisilla kulkuvälineillä ylittäisi perusopetuslaissa säädetyn maksimajan. Kuljetuskustannusten lisäksi muutos edellyttäisi lisähenkilöstöä sivistystoimeen käsittelemään hakemuksia, valmistelevaan päätöksiä ja järjestämään kuljetuksia.

Sivistystoimi ei kerää tietoja oppilaiden asumisjärjestelyistä tai huoltajussopimuksista. Täsmällisen arvion tekeminen vuoroasujien kuljettamisen kustannusvaikutuksista on siten vaikeaa, koska käytössä ei ole tietoja vuoroasumisen yleisyydestä vantaalaisten oppilaiden perheissä.

Kaupunginhallitus 26.3.2018 § 27

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tanja Vahvelaiselle ja 38 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle sivistystoimen toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että vihreä valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon kristillisdemokraattien valtuustoryhmä, keskustan valtuustoryhmä, kokoomuksen valtuustoryhmä, vasemmistoliiton valtuustoryhmä, sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, perussuomalaisten valtuustoryhmä ja Vantaan Siniset valtuustoryhmä yhtyivät:

"Vantaan tulisi selvittää mahdollisuutta tarjota lapselle taksikuljetus myös etävanhemman luota vuoroviikkoasumisessa, mikäli taksikuljetus on myönnetty terveydellisestä syystä lääkärin tai psykologin lausunnolla ja toinenkin vanhempi asuu Vantaalla.

Erityislapset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ja heidän oikeuttaan molempaan vanhempaan tulisi vahvistaa. Erityislapsella kaikki itsenäinen liikkuminen saattaa olla mahdotonta ja siksi heille on myönnetty taksikuljetus. Nykyjärjestelmä rajaa erityislapsen mahdollisuutta liikkua kouluun toisen vanhemman kotoa, vaikka matka koululle olisi lyhyt".

Lisäksi merkittiin, että kristillisdemokraattien valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon keskustan valtuustoryhmä, perussuomalaisten valtuustoryhmä ja valtuutettu Jussi Särkelä yhtyivät:

"Tehdään selvitys vuoroasumisen yleisyydestä Vantaalla ja sen pohjalla esitetään arvio kustannusvaikutuksista koulumatkojen järjestämisessä".

Liite:

- Allekirjoitettu valtuustoaloite

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen, puh. 040 589 2731, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, puh. 040 707 1115, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi